

Câu 1 (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

Giá trị của việc làm người là gì?

(1) Có lẽ câu hỏi quan trọng nhất mà con cái chúng ta sẽ phải đối mặt trong tương lai là “Con người có giá trị gì trong một thế giới ảo?” [...] Hãy nghĩ đến việc suốt hàng trăm nghìn năm, con người đã độc quyền về hầu như mọi kỹ năng phức tạp - nói, lập luận, giải quyết vấn đề, thiết kế, xây dựng, nghiên cứu. Chúng ta chưa bao giờ phải đặt câu hỏi về giá trị các kỹ năng của con người vì chưa bao giờ có bất kỳ sự cạnh tranh nào. Tuy nhiên, trong thế giới của trí tuệ nhân tạo, vị trí độc tôn của chúng ta không còn nữa. Trí tuệ nhân tạo đã có thể lái xe an toàn hơn, phục vụ khách hàng tốt hơn, phân tích thị trường tốt hơn và chốt doanh số bán lẻ hiệu quả hơn con người.

(2) Gần đây, một công ty mới có tên NEON đã tung ra một dòng người nhân tạo có thể đảm nhận nhiều nhiệm vụ phức tạp khác nhau. Những trí tuệ nhân tạo này được thiết kế để trông giống và tương tác như người thật, nhưng chúng chỉ tồn tại trong thế giới ảo. Mỗi con người ảo có những bộ kỹ năng cụ thể. Họ học hỏi, thích nghi và ghi nhớ những gì đã học. Hãy tưởng tượng bạn có một cuộc họp trực tuyến với một kiến trúc sư hoặc một kế toán, người có vẻ ngoài và cách nói chuyện giống như bất kỳ người nào khác mà bạn đã gặp trong cuộc gọi video, nhưng thực ra họ không phải là con người. Dù theo đuổi sự nghiệp trong lĩnh vực âm nhạc hay kỹ thuật, văn học hay thiết kế đồ họa, con cái chúng ta cũng sẽ làm việc trong các nhóm không hoàn toàn bao gồm các cộng tác viên là con người. Vì vậy, trong thế giới mới này, việc đặt câu hỏi con người mang lại giá trị gì là hoàn toàn hợp lý. Có những kỹ năng nào mà chỉ con người mới có hay không? Các thuộc tính như đồng cảm, hài hước, sáng tạo và yêu quý có phải là giá trị độc nhất của chúng ta không? Nếu có thì làm thế nào nhận thức này có thể thúc đẩy chúng ta gia tăng các kỹ năng đặc biệt của con người để tách biệt bản thân với các phiên bản trí tuệ nhân tạo? Có những quyết định hoặc hành động nhất định nào chỉ dành cho con người không?

(Theo Richard Culatta, Trịnh Thu Hằng dịch, *Để trẻ thành công trong thời đại số*, Nhà xuất bản Thế giới, Hà Nội, 2024, trang 213)

Phần trắc nghiệm (2.0 điểm)

Thí sinh chọn phương án đúng và ghi vào giấy làm bài (VD: 1. A; 2. A; 3. A). Lưu ý mỗi câu hỏi chỉ có 01 (một) phương án trả lời đúng.

1. Phương thức biểu đạt chính của văn bản trên là gì? (0.25 điểm)

- A. Tự sự.
- B. Thuyết minh.
- C. Nghị luận.
- D. Miêu tả.

2. Xác định các thành phần biệt lập được sử dụng trong đoạn văn (1). (0.25 điểm)

- A. Thành phần phụ chú, thành phần gọi đáp.

- B. Thành phần gọi đáp, thành phần tình thái.
- C. Thành phần cảm thán, thành phần phụ chú.
- D. Thành phần tình thái, thành phần phụ chú.

3. Đoạn văn sau sử dụng các biện pháp tu từ nào? (0.25 điểm)

“Có những kỹ năng nào mà chỉ con người mới có hay không? Các thuộc tính như đồng cảm, hài hước, sáng tạo và yêu quý có phải là giá trị độc nhất của chúng ta không? Nếu có thì làm thế nào nhận thức này có thể thúc đẩy chúng ta gia tăng các kỹ năng đặc biệt của con người để tách biệt bản thân với các phiên bản trí tuệ nhân tạo? Có những quyết định hoặc hành động nhất định nào chỉ dành cho con người không?”

- A. Câu hỏi tu từ, điệp từ.
- B. Liệt kê, điệp từ.
- C. Câu hỏi tu từ, nhân hóa.
- D. Câu hỏi tu từ, ẩn dụ.

4. Theo văn bản, sự khác biệt giữa con người ở thời quá khứ với con người ở thời có trí tuệ nhân tạo là gì? (0.5 điểm)

- A. Con người ở thời quá khứ có kỹ năng nói, lập luận, giải quyết vấn đề, thiết kế, xây dựng, nghiên cứu cao hơn, phức tạp hơn con người ở thời có trí tuệ nhân tạo.
- B. Con người ở thời quá khứ có kỹ năng đặc biệt để tách biệt bản thân với phiên bản trí tuệ nhân tạo, còn con người ở thời có trí tuệ nhân tạo bị mất dần và cần gia tăng kỹ năng này.
- C. Con người ở thời có trí tuệ nhân tạo phải cạnh tranh nhiều hơn, do đó hiểu biết và kỹ năng được nâng cao để có thể trả lời câu hỏi “Giá trị của việc làm người là gì?”.
- D. Con người ở thời quá khứ chưa bao giờ có bất kỳ sự cạnh tranh nào về các kỹ năng phức tạp, trong khi con người ở thời có trí tuệ nhân tạo đã mất vị trí độc tôn về một số kỹ năng.

5. Đoạn văn sau đây sử dụng các phép liên kết về hình thức nào? (0.25 điểm)

“Mỗi con người ảo có những bộ kỹ năng cụ thể. Họ học hỏi, thích nghi và ghi nhớ những gì đã học. Hãy tưởng tượng bạn có một cuộc họp trực tuyến với một kiến trúc sư hoặc một kế toán, người có vẻ ngoài và cách nói chuyện giống như bất kỳ người nào khác mà bạn đã gặp trong cuộc gọi video, nhưng thực ra họ không phải là con người. Dù theo đuổi sự nghiệp trong lĩnh vực âm nhạc hay kỹ thuật, văn học hay thiết kế đồ họa, con cái chúng ta cũng sẽ làm việc trong các nhóm không hoàn toàn bao gồm các cộng tác viên là con người.”

- A. Phép lặp, phép nối, phép liên tưởng.
- B. Phép lặp, phép thế, phép liên tưởng.
- C. Phép nối, phép lặp, phép thế.
- D. Phép thế, phép nối, phép liên tưởng.

6. Nội dung khái quát nhất của văn bản trên là gì? (0.5 điểm)

- A. Trí tuệ nhân tạo đang thay thế và có thể vượt trội con người.
- B. Khả năng cạnh tranh của trí tuệ nhân tạo với con người.
- C. Sự suy tư về giá trị của con người trong thời đại trí tuệ nhân tạo.
- D. Giá trị của việc làm người qua các thời kỳ lịch sử của nhân loại.

Phản tự luận (1.0 điểm)

Bạn hãy trả lời câu hỏi rằng: Trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo đang ngày càng phát triển, *“có những quyết định hoặc hành động nhất định nào chỉ dành cho con người không?”*. Nếu câu trả lời là “có” thì hãy trình bày về **01 (một)** quyết định hoặc hành động mà bạn cho là tiêu biểu nhất. Nếu câu trả lời là “không” thì hãy giải thích vì sao? (Viết 5-7 dòng).

Câu 2 (3.0 điểm)

"Tôi - một người viết nhạc - không hề muốn mình đặc biệt vì sự tử tế. Sự tử tế nên là điều bình thường, có ở tất cả mọi người bình thường. Tôi bình thường, như mọi người trong xã hội này. Một xã hội có vô vàn người tử tế."

(Theo báo *dantri.vn*, tháng 3 năm 2024)

Trên đây là câu nói của nghệ sĩ Đen Vâu khi trả lời phỏng vấn của báo *Dân trí* về danh xưng "người tử tế" mà cộng đồng dành cho anh vì những hoạt động thiện nguyện. Đen Vâu có tên thật là Nguyễn Đức Cường, là một ca sĩ, nhạc sĩ nổi tiếng với nhiều ca khúc được giới trẻ yêu thích, trong đó có *Nấu ăn cho em* - một tác phẩm anh tạo ra để mang về thu nhập nhằm hỗ trợ cho bữa ăn của trẻ em vùng cao. Gần đây nhất, anh được trao danh hiệu *Guinness* gương mặt trẻ Việt Nam tiêu biểu năm 2023.

Hãy viết bài văn nghị luận xã hội (khoảng 01 trang giấy thi) để trình bày suy nghĩ của bạn về quan niệm trên của nghệ sĩ Đen Vâu.

Câu 3 (4.0 điểm) Chọn một trong hai đề sau:

Đề 1

Nhiều tác phẩm văn học có thể khiến cho chúng ta rung động trước sự trao dâng đẹp đẽ của con người vì một người khác, vì cộng đồng, vì dân tộc. Hãy trình bày cảm nhận của bạn về sự trao dâng của nhân vật anh thanh niên trong truyện ngắn *Lặng lẽ Sapa* (Nguyễn Thành Long) hoặc của bác Bơ-men (Behrman) trong truyện ngắn *Chiếc lá cuối cùng* (O'Henry), hay của chủ thể trữ tình xưng "ta" trong đoạn trích từ bài thơ *Mùa xuân nho nhỏ* (Thanh Hải):

"Ta làm con chim hót
Ta làm một cành hoa
Ta nhập vào hòa ca
Một nốt trầm xao xuyến.

Một mùa xuân nho nhỏ
Lặng lẽ dâng cho đời
Dù là tuổi hai mươi
Dù là khi tóc bạc."

(Thanh Hải, *Mùa xuân nho nhỏ*, SGK Ngữ văn 9, tập 2, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam, Hà Nội, 2013, trang 56)

Từ đó, hãy liên hệ đến quan niệm trên đây của nghệ sĩ Đen Vâu về "người tử tế".

Đề 2

"Một cuốn sách hay chính là cánh cổng thần kì mở ra một thế giới rộng lớn hơn với vô số các kì quan, vẻ đẹp, niềm vui và những cuộc phiêu lưu. Thông qua các câu chuyện trong trang sách, chúng ta cũng có thêm những trải nghiệm để trưởng thành, cũng như nuôi dưỡng thêm những điều tốt đẹp cho tâm hồn của chúng ta."

(Gladys Hunt & Mark Hunt, Ngọc Hà dịch, *Mật ngọt cho tâm hồn trẻ thơ*, Nhà xuất bản Dân trí, Hà Nội, 2023, trang 23)

Bạn hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ về **một** trong những vai trò của sách được các tác giả đề cập đến trong nhận định trên và làm sáng tỏ vai trò ấy qua **một hoặc một vài** quyển sách mà bạn tâm đắc (có thể trình bày về tác phẩm văn học trong và ngoài sách giáo khoa).

HẾT

Đề thi gồm 03 trang